Stanje u govedarstvu u Vukovarsko-srijemskoj županiji u razdoblju od 2006. do 2015. godine

Stjepanović, Igor

Undergraduate thesis / Završni rad

2015

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of agriculture / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Poljoprivredni fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:151:328040

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek

Repository / Repozitorij:

Repository of the Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek - Repository of the Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek

zir.nsk.hr

Image not found or type unknown

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
POLJOPRIVREDNI FAKULTET U OSIJEKU

Igor Stjepanović, apsolvent
Stručni studij Zootehnika

STANJE U GOVEDARSTVU U VUKOVARSKO-SRIJEMSKOJ ŽUPANIJI U RAZDOBLJU OD 2006. DO 2015. GODINE

Završni rad

Osijek, 2015.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
POLJOPRIVREDNI FAKULTET U OSIJEKU

Igor Stjepanović, apsolvent
Stručni studij Zootehnika

STANJE U GOVEDARSTVU U VUKOVARSKO-SRIJEMSKOJ ŽUPANIJI U RAZDOBLJU OD 2006. DO 2015. GODINE

Završni rad

Povjerenstvo za ocjenu i obranu završnog rada:
1. Izv. prof. dr. sc. Vesna Gantner, predsjednik
2. Prof. dr. sc. Pero Mijić, mentor i član
3. Doc. dr. sc. Nikola Raguž, član

Osijek, 2015.

Sadržaj

1. Uvod …….. 1
2. Povijest govedarstva u Hrvatskoj i Vukovarsko-srijemskoj županiji …… 2
3. Važnost govedarstva …….. 3
4. Pasmine goveda koje se uzgajaju u Vukovarsko-srijemskoj županiji …..……. 5
   - 4.1. Simentalska pasmina goveda ……. 5
   - 4.2. Holstein pasmina goveda ……... 6
   - 4.3. Smeđa pasmina goveda …….. 7
   - 4.4. Siva pasmina goveda – Oberintalac ……... 8
   - 4.5. Crveno-švedska pasmina goveda ……... 9
   - 4.6. Hereford pasmina goveda …….. 10
5. Stanje u uzgoju goveda na području Županije od 2006. do 2015. godine …… 11
6. Zaključak ……... 25
7. Popis literature …… 26
8. Sažetak ……... 27
9. Summary …… 28
10 Popis slika …….. 29
11. Popis grafikona …….. 30

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA ……... 31

1. UVOD

Govedarstvo je najvažnija grana stočarske proizvodnje te poljoprivrede općenito. U radu je opisana povijest govedarstva u Republici Hrvatskoj s posebnim osvrtom na Vukovarsko-srijemskoj županiji. Ova Županija ima dugu tradiciju uzgoja goveda, te je vrlo bitna za kompletno govedarstvo Republike Hrvatske.

Važnost govedarstva za Vukovarsko-srijemsku županiju je velika, te je s toga potrebno obratiti posebnu pozornost na kretanja broja grla, te njhov kvalitativni i kvantitativni napredak. Trend opadanja broja goveda u mnogim zemljama, nažalost je zahvatio i Republiku Hrvatsku, a time i Vukovarsko-srijemsku županiju.

Kroz dugu povijest govedarstva mijenjali su se trendovi u europskoj, ali i hrvatskoj uzgojnoj politici. Dolazilo je do brojnih promjena, ali cilj je uglavnom ostajao uvijek isti: proizvodnja novih generacija boljih kvalitetnijih proizvodnih svojstava. Uspjeh nije izostao i danas Republika Hrvatska ima kvalitetnu govedarsku osnovu.

Hrvatska poljoprivredna agencija je nasljednik tradicije započete prije više od 100 godina u Sv. Ivan Žabno, te je upravo ona danas zaslužna za odgovornu provedbu uzgojnih mjera i trendova, te očuvanje kvalitete goveda u Hrvatskoj i Vukovarsko-srijemskoj županiji.

Cilj ovog rada je ukazati na stanje govedarstva u posljednih deset godina u Vukovarsko-srijemskoj županiji. Obratit ću pozornost na proizvodnju mlijeka i mesa, broj goveda, njihovu kvalitetu i trendove koji su se javili.

2. POVIJEST GOVEDARSTVA U HRVATSKOJ I VUKOVARSKO-SRIJEMSKOJ ŽUPANIJI

Krajem 18. stoljeća industrijska revolucija je uzela maha, međutim na naše prostore je dolazila znatno sporije. Feudalni sustav vlasti u sastavu Austro-Ugarske monarhije je bio glavni razlog otežanog prodora industrijalizacije.

Zagrebački biskup Juraj Haulik je 1841. godine potaknuo osnivanje Hrvatsko-slavonskog gospodarskog društva sa sjedištem u Zagrebu. Ono je snažno utjecalo na razvoj poljoprivrede i točarstva na našim prostorima. Osnovane su podružnice u drugim manjim gradovima koje su utjecale na svaki pojedini prostor. 1842. godine na skupštini Društva donesena je odluka da se popiše i pregleda sva marva u Kraljevini, te da se napravi tadašnji marvinski katastar.

Govedarstvo ima posebno mjesto u stočarstvu tadašnjeg vremena. Hrvatska zemaljska vlada od 1876. počinje dodjeljivati redovite subvencije za uvoz bikova podružnicama. Subvencije su dolazile sa više strana te je njihov smisao bio da se poveća kvaliteta i kvantiteta goveda na području Hrvatske.

Prvi uvoz goveda se veže uz zagrebačkog biskupaAlagovića koji je 1826. godine uvezao nekoliko goveda tuks-zilertalske pasmine. Nakon toga, u sljedećih gotovo 100 godina bilo je mnogih uvoza različitih pasmina. Zanimljivo je da je prvi uvoz simentalske pasmine u Hrvatsku zabilježen 1885. godine na posjed vlastelina Ohlmullera u Kosnici. Uvezeno je sve skupa 12 goveda, 11 krava i jedan bik. To je početak ere simentalske pasmine u nas koja ima posebno mjesto i u govedarstvu Vukovarsko-srijemske županije. Druga važna pasmina Holstein. Riječ je o vrlo kvalitetnoj pasmini goveda koja se pretežito koristi za proizvodnju mlijeka. U Hrvatskoj se pojavila znatno kasnije no simentalska pasmina. Svoj procvat je doživjela sa poboljšanjem uvjeta u proizvodnji mlijeka i mliječnih prerađevina unatrag zadnjih dvadesetak godina.

3. VAŽNOST GOVEDARSTVA

U Hrvatskoj kao i u svijetu govedarstvo ima primat u stočarstvu. Ono je najvažnija grana stočarstva koje s 43% sudjeluje u kompletnoj poljoprivrednoj proizvodnji. Govedarstvo čini 34% ukupnog stočarstva prema podacima otprije 10 godina. Govedarstvo daje mlijeko i meso, biološki vrijedne namirnice bitne za standard stanovništva. Proizvodi sirovine za mljekarsku, klaoničku i kožarsku industriju. Živa goveda, meso i mlijeko su važni za izvoz. Goveda su kao biljojedi i primarni potrošači bilja i manje vrijednih ratarskih proivoda kao što su sijeno, kukuruzovina, zelena krma i slično. Goveda nisu konkuretna u prehrani čovjeku. Bitan je i stajski gnoj koji proizvode goveda, a koji je najbolji za poboljšanje plodnosti tla i povećanje prihoda u ratarstvu. U prošlosti, govedarstvo je bilo bitno i za ostanak stanovništva na seoskim imanjima.

Govedarstvo čini temelj razvoja ukupnu stočarske proizvodnje. Razvijenost govedarstva se mjeri brojem krava i steonih junica, brojem krava po ha oranica, godišnjom proizvodnjom mlijeka po kravi, to po godišnjoj proizvodnji mesa po kravi.

Tijekom posljednih desetak godina mliječni se sektor u Hrvatskoj značajno mijenjao. Jedan od glavnih razloga tome bila je prilagodba uvjetima, odnosno propisima koji su tijekom pregovora oko ulaska Hrvatske u EU morali biti usvojeni. Upravo zbog nužnosti prilagodbe, u proizvodnji i manjim dijelom u preradi mlijeka javljale su se poteškoće koje su u nekim slučajevima završavale prestankom poslovanja pojedinih subjekata. Međutim, u istom razdoblju dolazi i do unaprjeđivanja tehnološkog procesa proizvodnje kao i do povećanja kvalitete mlijeka. Kvaliteta mlijeka dostigla je standarde EU pa se hrvatski mliječni proizvodi mogu ponuditi i na tržište zemalja EU. Početkom i sredinom 2000.-ih uvozio se dosta veliki broj krava i junica iz Njemačke, Austrije i drugih zemalja EU. Nakon pojave kravljeg ludila, dolazi do oslanjanja na vlastita goveda. Ona su se pokazala kao jednako kvalitetna po svim standardima, a imala su prednosti u nižoj cijeni i prilagođenosti uvjetima u RH.

Za razliku od velikih specijaliziranih farmi čija je značajka intenzitet proizvodnje, mali proizvođači imaju šansu u proizvodnji mlijeka za preradu u tradicijske i druge mliječne proizvode s većom dodanom vrijednošću u odnosu na indutsrijske mliječne proizvode. Obiteljska gospodarstva jezgra su seoskog društva. Njihova mala stada brojna su i u ukupnosti predstavljaju značajan broj goveda koja pridonose uspostavljanju sklada i naseljenosti životinja u odnosu na zemljišne površine i održivost okoliša (Caput, 2012.)

Trend koji se pojavio u Europi se odrazio i na Republiku Hrvatsku. Dolazi do smanjenja broj grla, ali uz povećanje mliječnosti po kravi. Opadanje broja goveda kod nas je imalo dosta čimbenika. Od ekonomske krize, upitnih programa stočarskog razvitka, loše selekcije i neadekvatne potpore od strane politike. Poduzete mjere nisu dovele do znatnijih pomaka u proizvodnji mlijeka i mesa. Nažalost, važnost govedarstva nije proporcionalna trenutnoj brizi

koja mu se posvećuje i to je glavni uzrok latentno teškog stanja govedarstva u Republici Hrvatskoj.

Izuzetak tome nije ni Vukovarsko-srijemska županija koja se može podičiti dugom tradicijom i kvalitetnim govedarstvom. Broj malih farmi redovito opada na godinjoj razini, dok se za male proizvođača sa nekoliko grla može reći da su de facto izumrli na karti govedarske proizvodnje Vukovarsko-srijemske županije.

4. PASMINE GOVEDA KOJE SE UZGAJAJU U VUKOVARSKO-SRIJEMSKOJ ŽUPANIJI

Uzgoj goveda u Vukovarsko-srijemskoj županija ima dugu tradiciju. Njegovu okosnicu čine goveda simentalske i holstein pasmine koja su najbrojnija, najcjenjenija i daju najbolje rezultate s obzirom na uvjete u ovoj Županiji. Pasmine koje su zastupljene u Županiji su još smeđa, siva, te crveno-švedska. Od mesnih pasmina, javljaju se znatnije Hereford i Angus, te autohtona pasmina slavonsko-srijemski podolac.

4. 1. Simentalska pasmina goveda

Simentalska pasmina je najbrojnija pasmina goveda u Republici Hrvatskoj. Iako je u zadnjih 20-tak godina njen udio smanjen za više od 10%, još uvijek joj pripada oko 65% krava. Zbog dobre prilagođenosti uvjetima klime i držanja zastupljena je uglavnom na manjim i srednjim obiteljskim gospodarstvima. Riječ u velikoj većini o mješovitim stadima u kojima se uz simentalce drže i krave drugih pamina. Uzgoj u nas je jedinstven u okvirima Europske unije jer je riječ o prosječnoj veličini stada od desetak krava što je relativno malo.

Dobra proizvodnja mlijeka, odlične tovne osobine, otpornost na sitne bolesti, dugovječnost, plodnost I funkcionalna vanjština su glavne odlike simentalaca u Republici Hrvatskoj. Genetsko praćenje i izgradnja populacije se vrši već više od 100 godina, a svi uzgojni postupci su objedinjeni u suvremeni nacionalni Uzgojni program iz 2007. godine. U njegovoj provedbi se primjenjuju modern uzgojne metode uz najnovije znanstvene spoznaje. Uzgojni program je u značajnoj mjeri povezan sa uzgojnim programima drugih populacija, te su metode postizanja uzgojnih cijeva povezane sa srodnim uzgojima sa kojima je ostvarena uzgojna povezanost kao primejrice između Hrvatske i Bavarske. Vrlo bit i sastavni dio projekta je genomska selekcija koja podrazumijeva susatvno genotipiranje i izračun genomske uzgojne vrijednosti odabrane muške teladi u njemačko-austrijskom vrijednosnom sustavu.

Bikovske majke, njih 300 do 400 predstavljaju u vidu proizvodnih, funkcionalnih i eksterijernih karakterestika najbolje jedinke u populaciji. Za bikovske majke mogu biti odabrane i junice koje imaju visoki Pedigree indeks. Prigodom odabira posebno se vodi briga o rodovima od kojih majke potječu. Bikovski očevi se kao i majke biraju po svojim proizvodnim, funkcionalnim i eksterijernim osobinama. Obzirom na proizvodni naglasak koji uključuje meso i mlijeko odabire se od 4 do 7 bikovskih očeva za ciljano sparivanje. Pri njihovom odabiru se posebna pažnja pridaje stupljenosti pojedinih linija.

Ciljano sparivanje bikovskih očeva i majki se vrši prema unaprijed otvrđenoj shemi sparivanja koja se pomno analizira. Ciljanim sparivanjem nastoje se oristiti interaktivne prednosti genotipova, te kompenzacijski umanjiti eventualne nedostatke.

Odabrana muška telad se genotipizira. Računa im se genomska uzgojna vrijednost. Telad s visokim skupnim indeksom (≥130) ulaze najprije u performance test (field uvjeti), a zatim

odlaze u centre za umjetno osjemenjivanje. Test osjemenjivanje se vrši tako da se sjeme genomski testirani mladih bikova iz nacionalnog uzgojnog programa (do 5000 doza po biku) distribuira na područje Hrvatske i u druge zemlje (dvostruko testiranje), s ciljem dobivanja dovoljnog broja potomaka.

Masa odrasle krave je između 650 i 750 kg. U grebenu su visoke između 138 i 148 cm. Dob prve oplodnje se kreće između 14,5 i 16 mjeseci. Dugovječnost je šest godina Porodna masa teladi je od 41-45 kg.

Slika 1. Bik simentalske pasmine (Izvor: www.simentalac.com)

Slika 2. Krava simentalske pasmine (Izvor: www.agroinfotel.hr)

4. 2. Holstein pasmina goveda

Holstein pasmina je druga po brojnosti u Hrvatskoj (25%). Njen udio je rastao od 2003. do 2009. godine (što se podudaralo s povoljnim uvjetima u mliječnom sektoru), nakon čega dolazi do djelomičnog smanjenja. Skoro sve velike mliječne farme uzgajaju Holstein krave, dok se na srednjim i malim farmama ove krave najčešće drže u mješovitim stadima sa simentalskom i smeđom pasminom (prosječna veličina stada je ~ 20 krava). Značaj ove pasmine je prvenstveno u proizvodnji mlijeka, dok se muška telad koriste za tov. Genetska izgradnja ove pasmine se odvija od druge polovice 20. stoljeća, a sadašnji uzgojni postupci su objedinjeni u nacionalni Uzgojni program iz 2007. U njegovoj provedbi se primjenjuju najnovije uzgojne metode i znanstvene spoznaje (genetsko vrednovanje sukladno INTERBUL-u itd.). Uzgojni program je otvorenog karaktera, te u velikoj mjeri povezan sa drugim uzgojima (Njemačka, Nizozemska, SAD, Kanada, skandinavske zemlja). S primjenom genomske selekcije se započelo početkom 2013. godine, a ona uključuje sustavno genotipiziranje i izračun genomske uzgojne vrijednosti odabrane muške teladi u njemačkom vrijednosnom sustavu.

Bikovske majke (150 – 200) predstavljaju u pogledu proizvodnih (mlijeko), funkcionalnih i eksterijernih karakteristika najbolje jedinke u populaciji. Za bikovske majke mogu biti odabrane i junice, ukoliko imaju visok Pedigree indeks. Prigodom odabira vodi se posebna briga o rodovima. Bikovski očevi se kao i majke biraju po svojim proizvodnim, funkcionalnim i eksterijernim osobinama. Obzirom na proizvodni naglasak (mlijeka) odabire se 4-5 bikovskih očeva za ciljano sparivanje (najbolji genomski ili progeno testirani bikovi iz Njemačke, SAD-a, Kanade, Nizozemske i skandinavskih zemalja). Pri njihovom odabiru se posebna pažnja pridaje zastupljenosti pojedinih linija.

Ciljano sparivanje bikovskih očeva i majki se vrši prema unaprijed otvrđenoj shemi sparivanja koja se pomno analizira. Ciljanim sparivanjem nastoje se koristiti interaktivne prednosti genotipova, te kompenzacijski umanjiti eventualne nedostatke.

Odabrana muška telad se genotipizira. Računa im se genomska uzgojna vrijednost. Telad s visokim skupnim indeksom (≥130) ulaze najprije u performance test (field uvjeti), a zatim odlaze u centre za umjetno osjemenjivanje. Test osjemenjivanje se vrši tako da se sjeme genomski testirani mladih bikova iz nacionalnog uzgojnog programa (do 5000 doza po biku) distribuira na područje Hrvatske i u druge zemlje (dvostruko testiranje), s ciljem dobivanja dovoljnog broja potomaka.

Masa odrasle krave se kreće između 650 i 750 kg. Visina grebena se kreće između 145 i 156 cm. Dob prve oplodnje se kreće između 14 i 15 mjeseci. Dugovječnost je 4,5.

Slika 3. Bik Holstein pasmine goveda (izvor: www.rtl.hr)

Slika 4. Krava Holstein pasmine (Izvor: www.hpa.hr)

4. 3. Smeđa pasmina goveda

Smeđa pasmina se najčešće uzgaja u unutrašnjosti Dalmacije, Istre, Lici i Gorskom Kotaru. U Vukovarsko-srijemskoj županiji je rijetka pasmina. Genetska izgradnja smeđe pasmine odvija se sukladno nacionalnom Uzgojnom programu iz 2007. Zbog razmjerno male populacije krava (3%) i malog broja stada u kojima se provodi kontrola proizvodnosti, ograničena je provedba pojedinih dijelova programa. U postizanju uzgojnih ciljeva se putem bikova za umjetno osjemenjivanje introducira genetski materijal iz drugih uzgoja (Njemačka, Austrija, SAD, Italija), a glavni cilj programa je dobivanje kvalitetnog ženskog rasplodnog materijala. Kako je ovaj uzgojni program u velikoj mjeri povezan s uzgojnim programima drugih populacija to su i metode postizanja uzgojnih ciljeva usuglašene s metodama u tim uzgojima.

Naglašena mliječna fizička pasmina, korištenje za križanje s mliječnim i mesnim pasminama, mesna pasmina za sustav krava-tele (original smeđe govedo), sposobnost prilagodbe na sve uvjete proizvodnje diljem svijeta.

Za intenzivene i opsežne smjerove proizvodnje, pogodne za ispašu i držanje u stajama (čvrsti papci, dobri zglobovi).

Osim kolličine mlijeka posebna važnost kod smeđeg goveda pridaje se sastojcima u mlijeku. Postavljeni uzgojni cilj uz najbolji odnos bjelančevine-masti, ukupno treba imati najmanje 7-8 % masti i bjelančevina, pri čemu se količini bjelančevina daje najveće značenje. Ona treba prijeći 300 kg godišnje kod dobrih uvjeta hranidbe. Zahvaljujući visokom postotku Kappa-Kazeina B u mlijeku, te posljedično visokoj kvaliteti bjelančevina, smeđe govedo značajno nadilazi ostale mliječne pasmine u proizvodnji sira.

U tovilištima muška telad njemačkog smeđeg goveda pokazala je izrazitu ekonomičnost i postizala dnevni prirast od oko 1250 g uz dobar randman i kvalitetu mesa. Time je dokazana konkurentnost u odnosu na ostale mesne pasmine.

Odrasla krava teži između 650 i 700 kg. Visina grebena se kreće između 136 i 146 cm. Dob prve oplodnje se kreće između 14,5 i 16 mjeseci. Dugovječnost (laktacija) je 5,5.

Slika 5. Krava smeđe pasmine goveda (izvor: www.klinger-export.com)

Slika 6. Bik smeđe pasmine goveda (Izvor: www.genetic-austria.at)

4. 4. Siva pasmina goveda - Oberintalac

Višenamjenska psmina koja ima vrlo dobar prinos mlijeka i mesa. Tipična je planinska pasmina goveda. Dobro iskorištava hranu, korektne je vanjštine, čvrstih papaka i robustne građe. Krasi ga izvrsna plodnost i dugovječnost. Odličan dnevni prirast od čak 1200 grama i najviša kvaliteta mesa.

Prosječna težina krava je oko 700 kg. Visina grebena je u prosjeku 130-135 cm. Dobr prve oplodnje se kreće između 15 i 16 mjeseci. Dugovječnost je 4,6.

Slika 7. Krava sive pasmine goveda
(Izvor: www.klinger-export.com)

Slika 8. Bik sive pasmine goveda
(Izvor: www.klinger-export.com)

4. 5. Crveno-švedska pasmina goveda

Spada u tip goveda primarno korištenih za proizvodnju mlijeka. Suhe, fine građe tijela sa užim prednjim dijelom tijela i širim stražnjim. Vime je lijepo formirano. Izražena su rebra zbog te suhe građe. Imaju male rogove na suhoj lakoj glavi, a vrat je dug i tanak. U našoj su županiji nestala, no opet se pojavio jedan manji broj.

Krava je teška između 550 i 950 kg. Visina u grebenu se kreće između 129 i 135 cm.

Slika 9. Krava crvenog švedskog goveda
(Izvor: www.agrif.bg.rs)

4. 6. Hereford pasmina goveda

Radi se o pasmini srednjeg okvira koja se već gotovo dva stoljeća kontinuirano selektira na ranozrelost, plodnost i vrlo visoku iskoristivost grube krme. Odlika Hereford pasmine je čvrsta konstitucija koja omogućava držanje na vanjskim uvjetima tokom cijele godine. Isto tako pasmina sadržava vrlo dobru mogućnost prilagodbe na ekstremne klimatske uvjete i mirnog je karaktera. Isto tako i majčinski instinkt je vrlo dobro izražen. Hereford ima rogove, no genetskim križanjima došlo je do porasta bezrožnih primjeraka.

Prepoznatljivost Hereforda je dominantno bijela glava što prenosi na svoje potomstvo koje može potjecati i iz križanja radi dobivanja tovnih životinja. Uz dominantno bijelu glavu karakterizira ga crvena boja koja varira od tamno crvene do svijetlo žute. Pored glave, bijela boja je prisutna i na grebenu, donjim grudima, trbuhu i na donjim dijelovima nogu. Glava Hereforda je kratka i široka,ukoliko ima rogove oni suravni, žute voštane teksture i nešto niže postavljeni. Vrat je srednje dužine i dobro vezan. Trup je dubok, skladan, proporcionalan s dobro izraženim rebrima. Vrlo dobro razvijeno mišićje pokriva greben, leđa i slabine a butovi su široki i duboki te se spuštaju do skočnih zglobova. Ima meku kožu, a dlaka je fine teksture, varira u dužinu ovisno o vremenskim uvjetima, te može biti kovrčava. Prednje noge su široko postavljene dok su zadnje noge pravilno udaljene i s jakim skočnim zglobovima. Kod klaoničkog trupa uočava se dobra mramoriranost i finoća mišićja. Krave su dobre plodnosti, izraženog majčinskog instinkta i lako se tele.

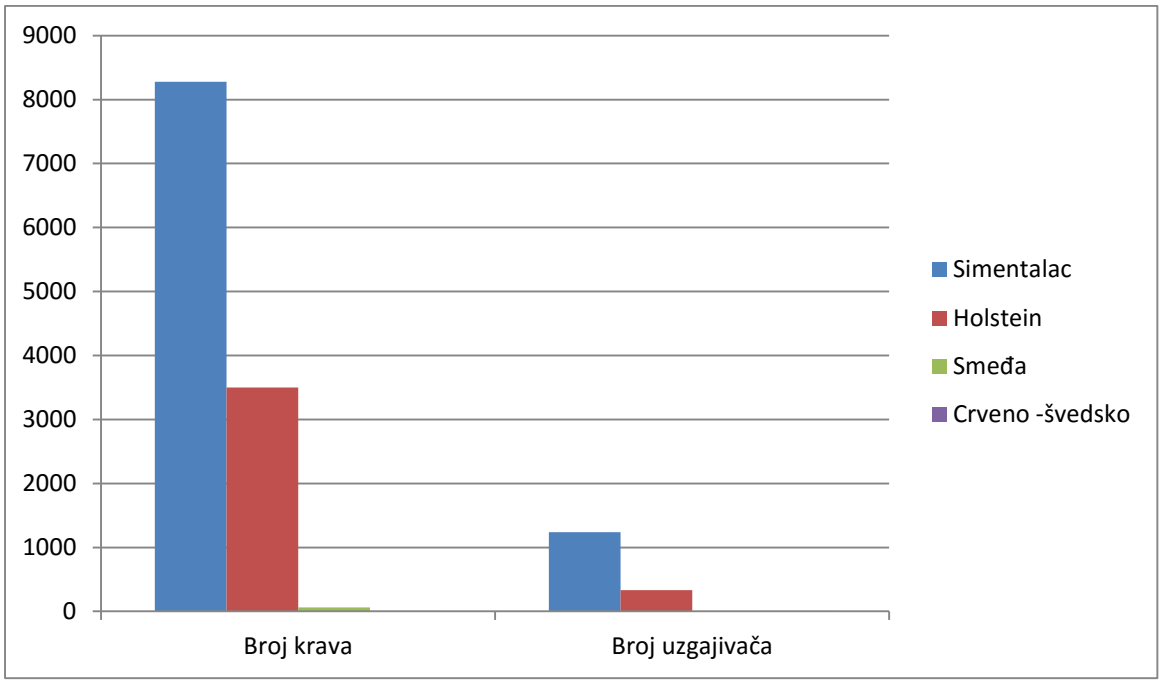
Krave su teške između 550 i 700 kg. U grebenu su visoke između 128 i 137 cm.

Slika 10. Bik pasmine Hereford (Izvor: www.veterina.info)

5. STANJE U UZGOJU GOVEDA NA PODRUČJU ŽUPANIJE OD 2006. DO 2015. GODINE

Prema podatcima Državnog zavoda za statitstiku, 2006. godine u Hrvatskoj je ukupno bilo 241.084 krava. Od toga ih je na obiteljskim farmama bilo 91.001 u kontroli mliječnosti, a 83.460 u kontroli rasploda. Na farmama je pak bilo 10.123 u kontroli mliječnosti i 389 u kontroli rasploda. Sveukupno je bila riječ o 185.127 krava pod kontrolom.

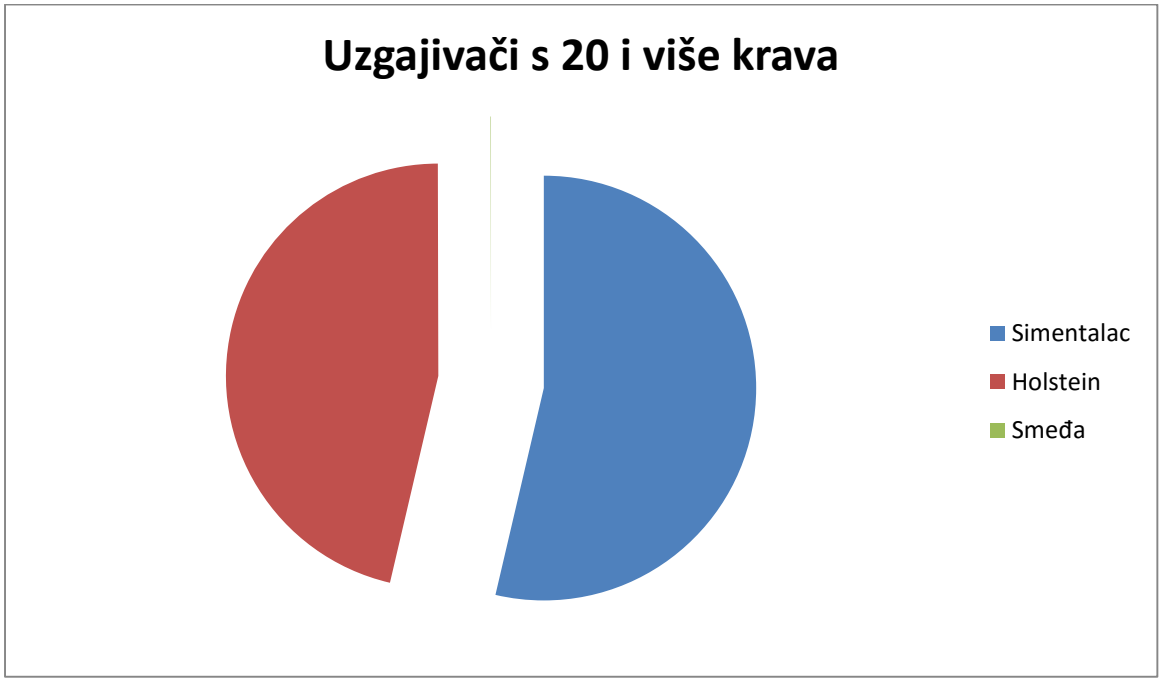

Grafikon 1. Broj krava i uzgajivača/stada na obiteljskim gospodarstvima u Vukovarsko-srijemskoj županiji: u 2006. godini

Broj uzgajivača simentalaca je bio 1237, a broj krava 8280.
Broj uzgajivača Holsteina je bio 335, a broj krava 3500.
Broj uzgajivača smeđe pasmine je bio 3, a broj krava 61.
Crveno-švedsko govedo je držao samo jedan uzgajivač i brojao je 7 krava.

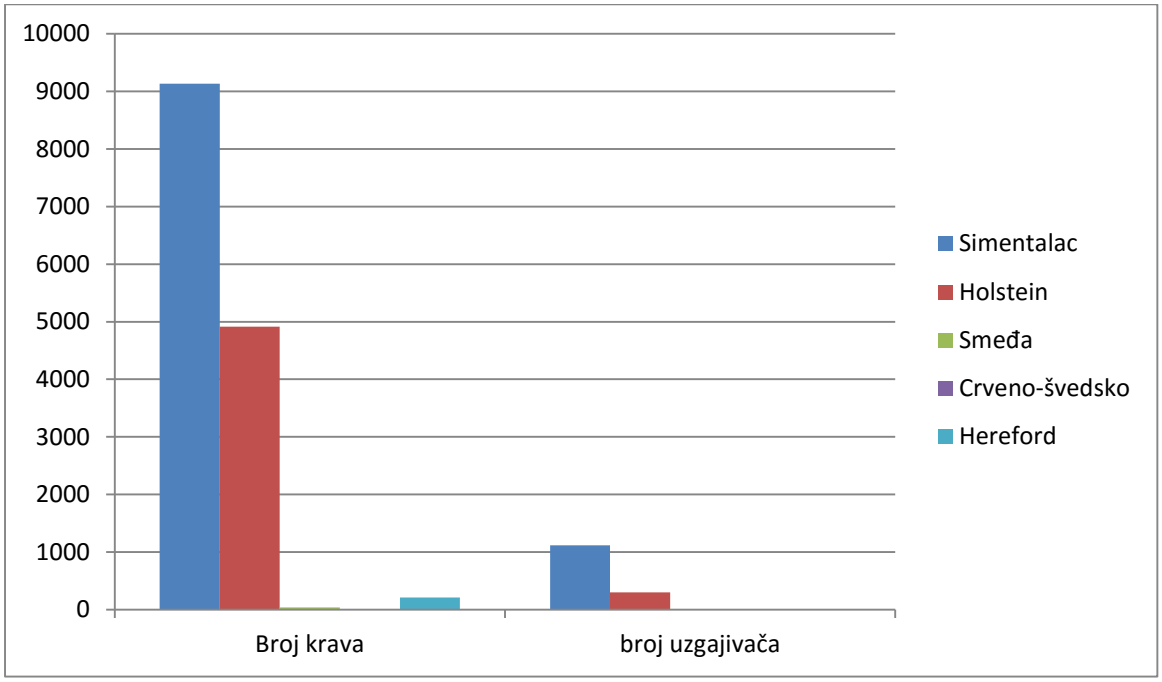
Broj simentalaca u kontroli mliječnosti je bio 4196, a broj uzgajivača 458, dok ih je u kontroli rasploda 779 koji su držali sve skupa 4084 krave.
173 uzgajivača je držalo 2039 krava Holstein pasmine u kontroli mliječnosti. U kontroli rasploda su ih držala 162 proizvođača sa sveukupnu 1191 kravom.
Dva uzgajivača su držala 39 krava smeđe pasmine u kontroli mliječnosti,a samo jedan uzgajivač je držao 28 krava u kontroli rasploda.
Svih 7 krava crvenog švedskog goveda je bilo u kontroli mliječnosti.

U Vukovarsko-srijemskoj županiji 2007. godine je bilo 5 farmi baziranih na kontroli mlijeka. Na tim farmama se nalazilo 2431 krava. Njih 2427 su bile Holstein pasmine, a samo 4 simentalske pasmine.

Grafikon 2. Broj uzgajivač s 20 i više krava u 2006. godini

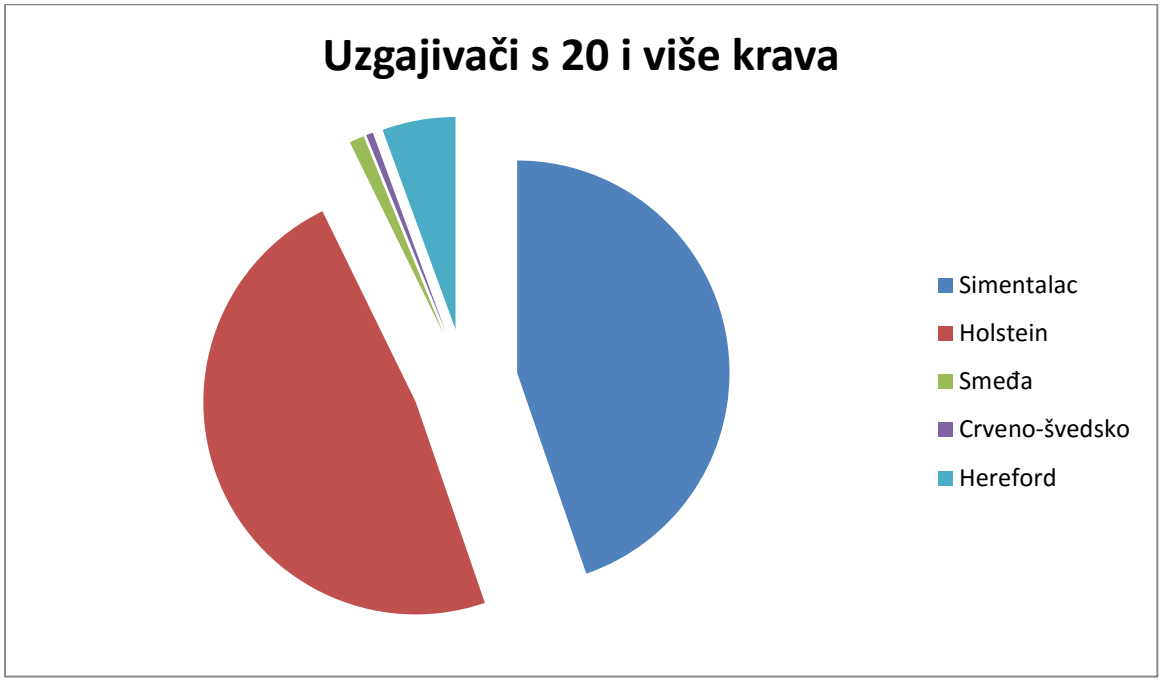
167 uzgajivača s 15 i više krava je uglavnom bilo bazirano na krave simentalske i Holstein pasmine, dok smeđa pasmina čini simboličan udio.
Broj bikova u naša četiri centra za rasplod je bio 84, od toga 66 simentalske pasmine i 18 Holstein pasmine. U našoj županiji su bila četiri bika u prirodnom pripustu.
2007. godine u Hrvatskoj je ukupno bilo 234 671 krava prema podacima Državnog zavoda za statistiku. Od toga ih je na obiteljskim farmama bilo 100 322 u kontroli mliječnosti, a 68 171 u kontroli rasploda. Na farmama je pak bilo 10 753 u kontroli mliječnosti i 381 u kontroli rasploda. Sveukupno je bila riječ o 179 627 krava pod obuhvatom.
Broj krava i uzgajivača/stada na obiteljskim gospodarstvima u Vukovarsko-srijemskoj županiji:

Grafikon 3. Broj krava i uzgajivača/stada na obiteljskim gospodarstvima u Vukovarsko-srijemskoj županiji: u 2007. godini

Broj uzgajivača simentalaca je bio 1116, a broj krava 9135.
Broj uzgajivača Holsteina je bio 298, a broj krava 4913.
Broj uzgajivača smeđe pasmine je bio 4, a broj krava 40.
Crveno-švedsko govedo je držao samo jedan uzgajivač i brojao je 10 krava.
Dva uzgajivača su rasporedila 212 krava Hereford pasmine.
Broj simentalaca u kontroli mliječnosti je bio 4865, a broj uzgajivača 481, dok ih je u kontroli rasploda 635 koji su držali sve skupa 4270 krava.
167 uzgajivača je držalo 3100 krava Holstein pasmine u kontroli mliječnosti. U kontroli rasploda su ih držala 131 proizvođača sa sveukupnu 1813 krava.
Tri uzgajivača su držala 38 krava smeđe pasmine u kontroli mliječnosti,a samo jedan uzgajivač je držao 2 krave u kontroli rasploda.
Svih 10 krava crvenog švedskog goveda je bilo u kontroli mliječnosti.
Svih 212 krava pasmine Hereford je u kontroli rasploda.

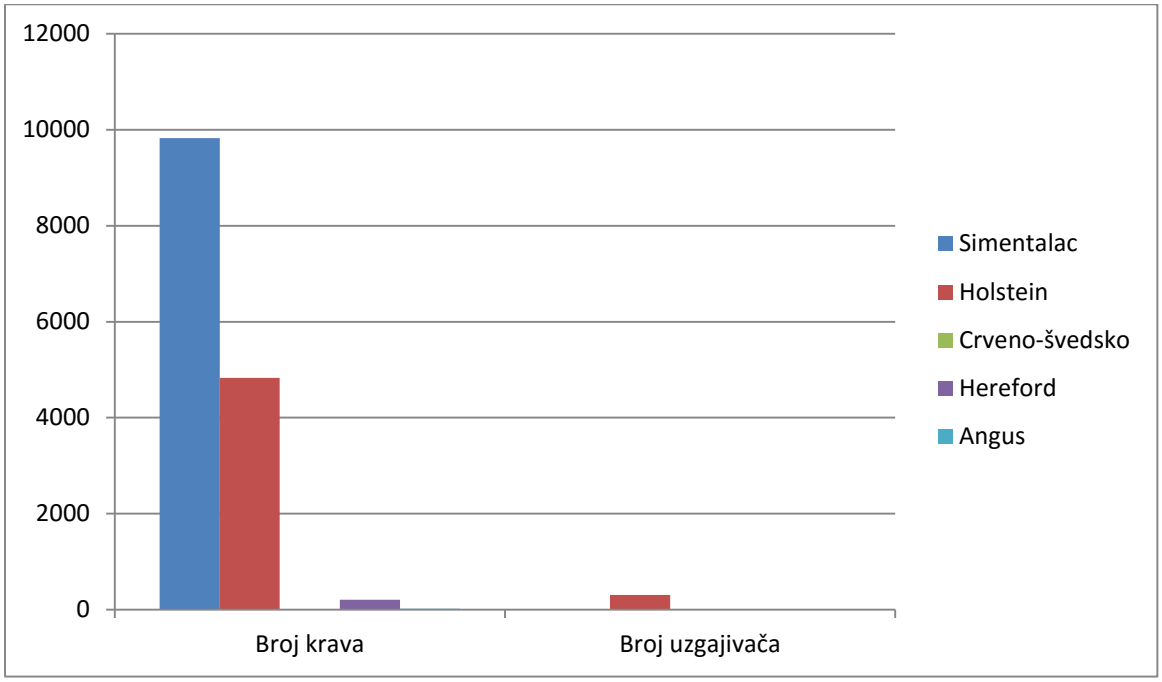
U Vukovarsko-srijemskoj županiji 2007. godine je bilo 4 farme bazirane na kontroli mlijeka. Na tim farmama se nalazilo 2230 krava. Njih 20105 su bile Holstein pasmine, 43 simentalske pasmine i 82 smeđe pasmine.

Grafikon 4. Broj uzgajivač s 20 i više krava u 2007. godini

108 uzgajivača s 20 i više krava je uglavnom bilo bazirano na krave simentalske i Holstein pasmine kao i prethodne godine.
Broj bikova u naša četiri centra za rasplod je 78, od toga 62 simentalske pasmine i 16 Holstein pasmine. U našoj županiji su bila tri bika u prirodnom pripustu.

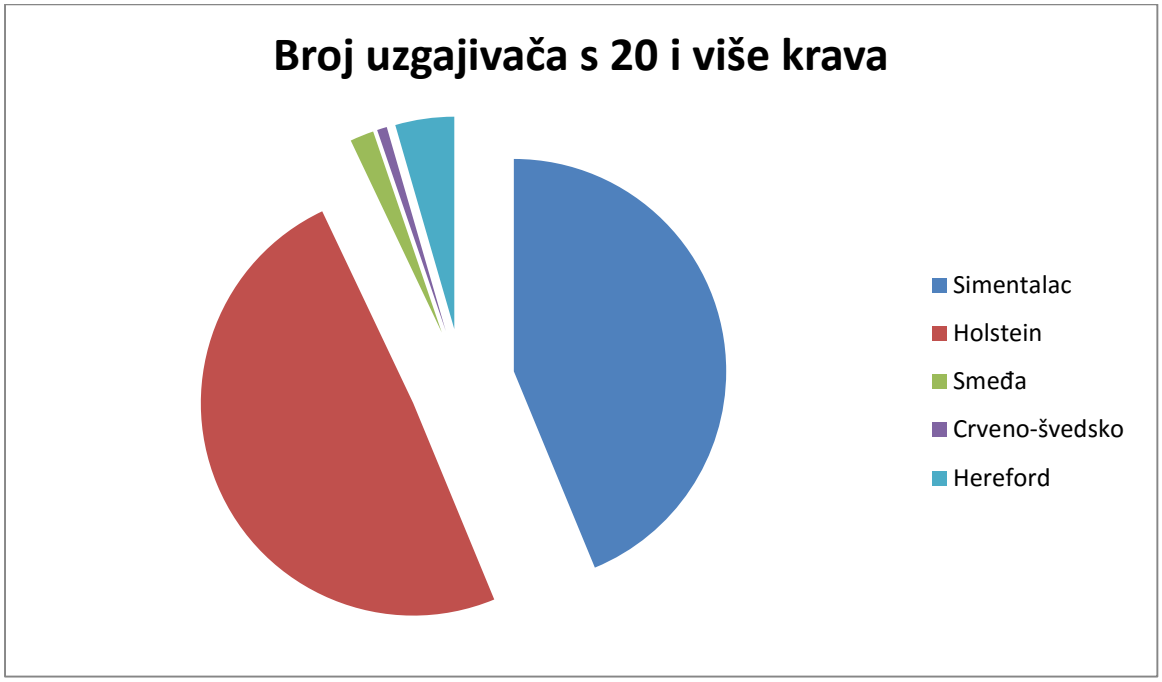
2008. godine u Hrvatskoj je ukupno bilo 226 000 krava prema podacima Državnog zavoda za statistiku. Od toga ih je na obiteljskim farmama bilo 107 825 u kontroli mliječnosti, a 64 691 u kontroli rasploda. Na farmama je pak bilo 12 176 u kontroli mliječnosti i nijedna u kontroli rasploda. Sveukupno je bila riječ o 184 692 krave pod obuhvatom.
Broj krava i uzgajivača/stada na obiteljskim gospodarstvima u Vukovarsko-srijemskoj županiji:

Grafikon 5. Broj krava i uzgajivača/stada na obiteljskim gospodarstvima u Vukovarsko-srijemskoj županiji: u 2008. godini

Broj uzgajivača simentalaca je bio 1119, a broj krava 9828.
Broj uzgajivača Holsteina je bio 303, a broj krava 4830.
Crveno-švedsko govedo je držao samo jedan uzgajivač i brojao je 15 krava.
Tri uzgajivača Hereford pasmine su držala 207 krava.
Jedan uzgajivač je držao 21 kravu Angus pasmine.
Broj simentalaca u kontroli mliječnosti je bio 5827, a broj uzgajivača 540, dok ih je u kontroli rasploda 579 koji su držali sve skupa 4001 kravu.
174 uzgajivača su držala 3366 krava Holstein pasmine u kontroli mliječnosti. U kontroli rasploda ih je držalo 129 proizvođača sa sveukupno 1464 krave.
Svih 15 krava crvenog švedskog goveda je bilo u kontroli mliječnosti.
Svih 207 krava pasmine Hereford je bilo u kontroli rasploda, kao i 21 krava pasmine Angus.

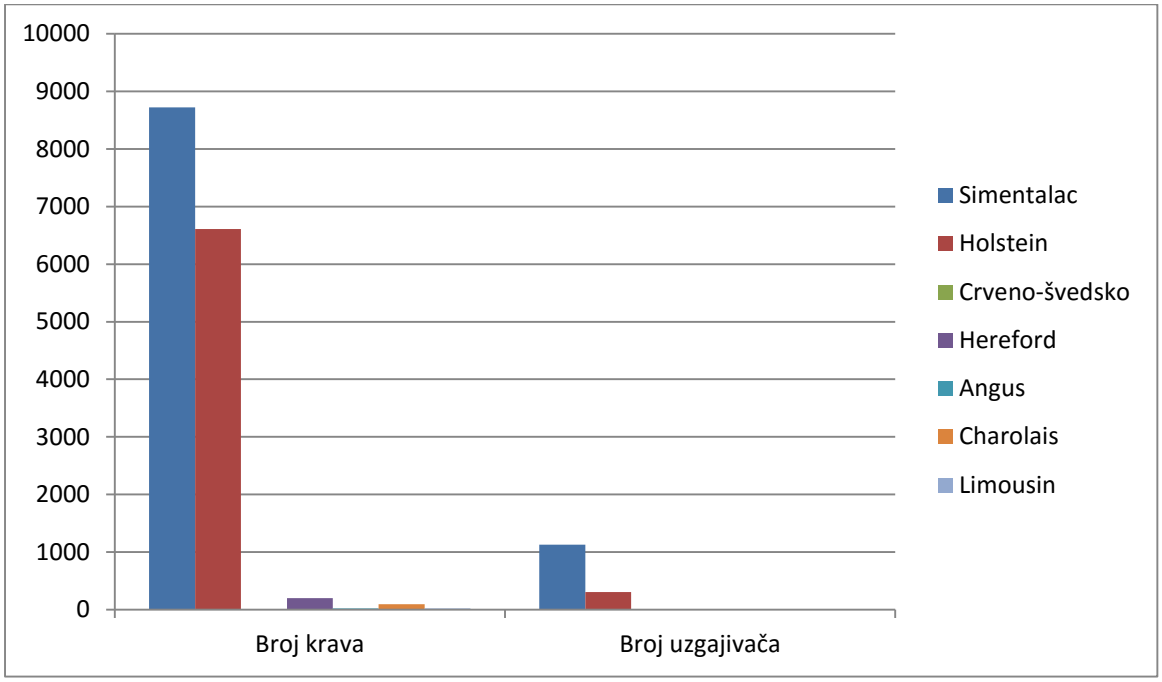
U Vukovarsko-srijemskoj županiji 2008. godine je bilo 5 farmi bazirano na kontroli mlijeka. Na tim farmama se nalazilo 2598 krava. Njih 2216 su bile Holstein pasmine, 298 simentalske pasmine i 84 smeđe pasmine.

Grafikon 6. Broj uzgajivač s 20 i više krava u 2008. godini

124 uzgajivača s 20 i više krava je uglavnom bilo bazirano na krave simentalske i Holstein pasmine.
Broj bikova u naša četiri centra za rasplod je 93, od toga 77 simentalske pasmine i 16 Holstein pasmine. U našoj županiji su bila tri bika u prirodnom pripustu, sve pasmine Hereford.

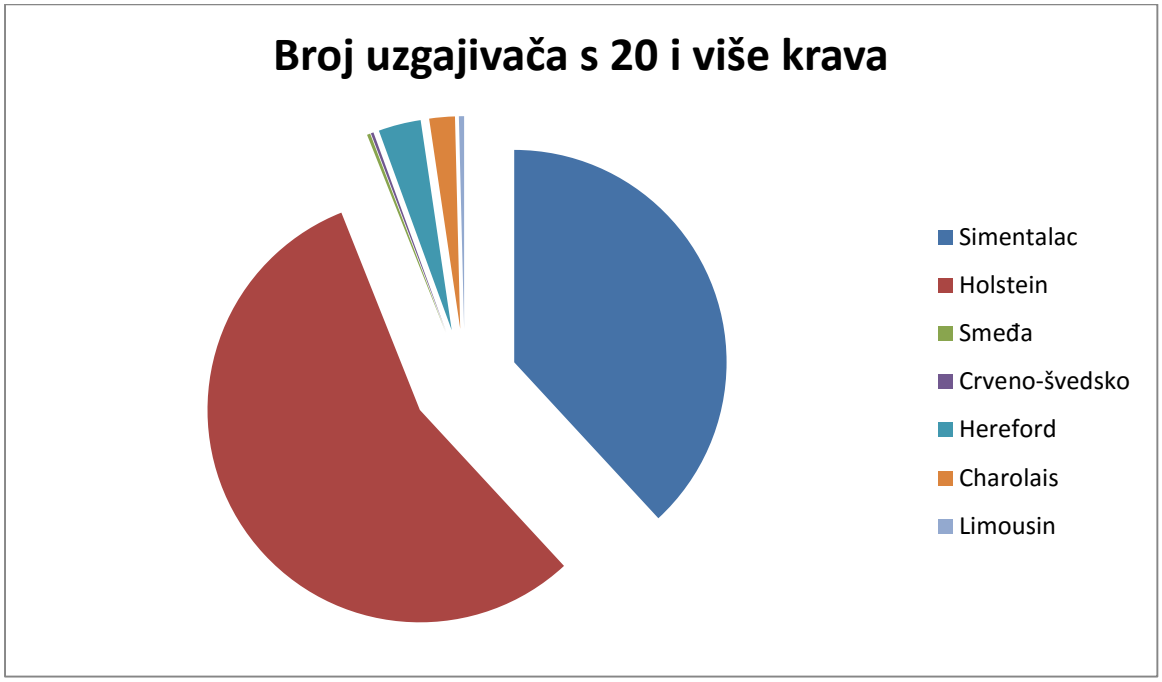
2009. godine u Hrvatskoj je ukupno bilo 224 719 krava prema podacima Državnog zavoda za statistiku. Od toga ih je na obiteljskim farmama bilo 107 596 u kontroli mliječnosti, a 64 621 u kontroli rasploda. Na farmama je pak bilo 13 107 u kontroli mliječnosti i 111 u kontroli rasploda. Sveukupno je bila riječ o 184 465 krava pod obuhvatom.
Broj krava i uzgajivača/stada na obiteljskim gospodarstvima u Vukovarsko-srijemskoj županiji:

Grafikon 7. Broj krava i uzgajivača/stada na obiteljskim gospodarstvima u Vukovarsko-srijemskoj županiji: u 2009. godini

Broj uzgajivača simentalaca je bio 1126, a broj krava 8723.
Broj uzgajivača Holsteina je bio 306, a broj krava 6610.
Crveno-švedsko govedo je držao samo jedan uzgajivač i brojao je 12 krava.
Dva uzgajivača Hereford pasmine su držala 197 krava.
Jedan uzgajivač je držao 20 krava Angus pasmine.
94 krave Charolais pasmine su držala dva uzgajivača.
Jedan uzgajvač je imao 19 krava Limousin pasmine.
Broj simentalaca u kontroli mliječnosti je bio 5308, a broj uzgajivača 521, dok ih je u kontroli rasploda 605 koji su držali sve skupa 3415 krava.
168 uzgajivača je držalo 3496 krava Holstein pasmine u kontroli mliječnosti. U kontroli rasploda su ih držala 138 proizvođača sa sveukupno 3114 krava.
Svih 12 krava crvenog švedskog goveda je bilo u kontroli mliječnosti.
Krave pasmina Hereford, Angus, Charolais i Limousin su sve bile u kontroli rasploda.

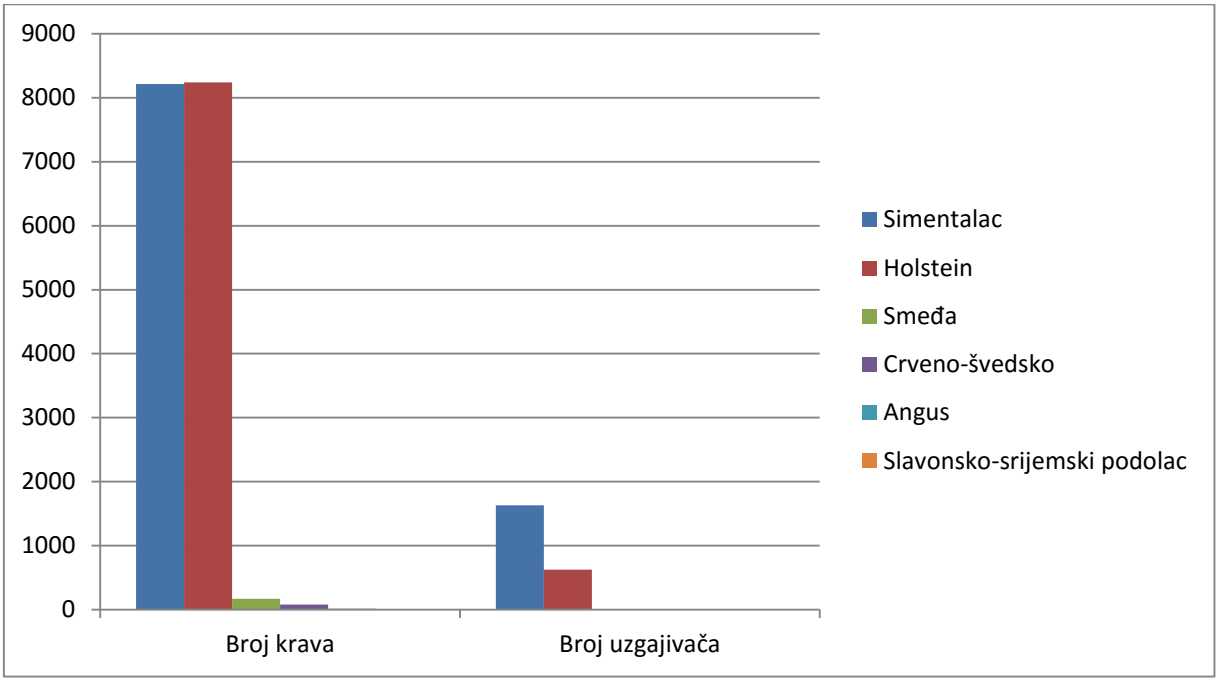
U Vukovarsko-srijemskoj županiji 2009. godine su bile 4 farme bazirane na kontroli mlijeka. Na tim farmama se nalazilo 2723 krave. Njih 2396 su bile Holstein pasmine, 291 simentalske pasmine i 36 smeđe pasmine.

Grafikon 8. Broj uzgajivač s 20 i više krava u 2009. godini

116 uzgajivača s 20 i više krava je uglavnom bilo bazirano na krave simentalske i Holstein pasmine. Dolazi do povećanja broja mesnih pasmina.
Broj bikova u naša četiri centra za rasplod je 78, od toga 57 simentalske pasmine i 21 Holstein pasmine. U našoj županiji je bilo 6 bikova u prirodnom pripustu.

2010. godine u Hrvatskoj je ukupno bilo 209 336 krava prema podacima Državnog zavoda za statistiku. Broj krava i uzgajivača/stada na obiteljskim gospodarstvima u Vukovarsko-srijemskoj županiji:

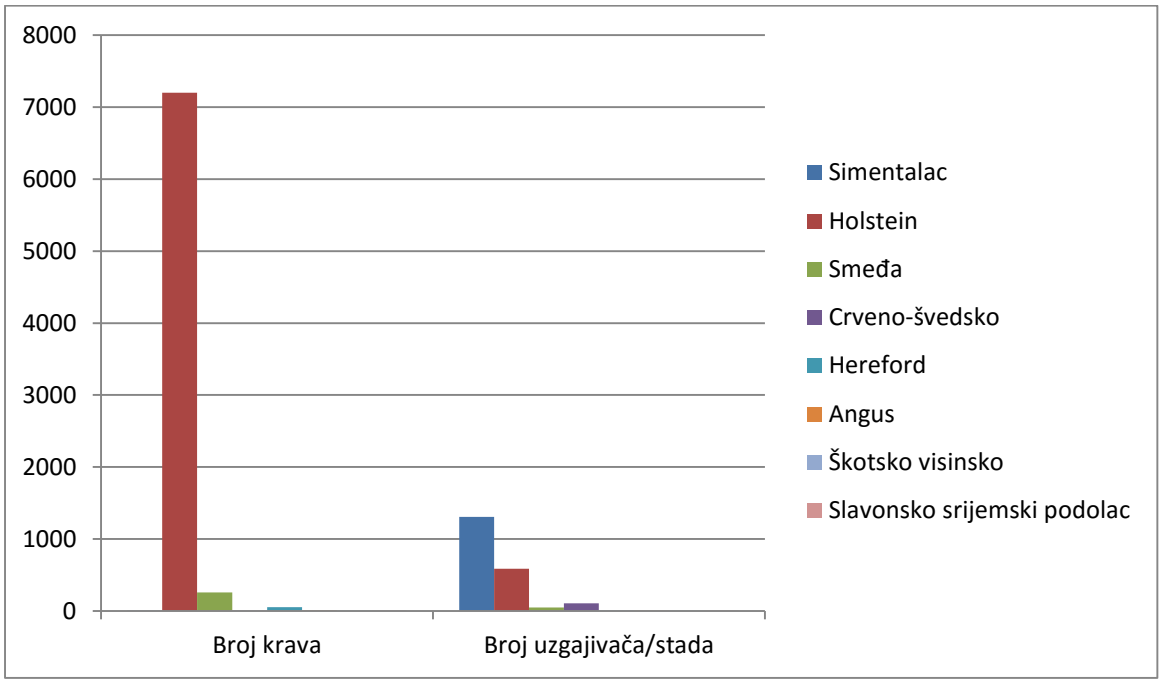
Grafikon 9. Broj krava i uzgajivača/stada na obiteljskim gospodarstvima u Vukovarsko-srijemskoj županiji: u 2010. godini

Broj uzgajivača simentalaca je bio 1631, a broj krava 8213.
Broj uzgajivača Holsteina je bio 625, a broj krava 8240.
8 uzgajivača smeđe pasmine je držalo 170 krava.
Crveno-švedsko govedo je držala su dva uzgajivača sa sveukupno 81 kravom.
Dva uzgajivača su držala 17 krava Angus pasmine, a jedan 5 krava slavonsko-srijemskog podolca.
Broj simentalaca u kontroli mliječnosti je bio 4687, a broj uzgajivača 581, dok ih je u kontroli rasploda 1050 koji su držali sve skupa 3526 krava.
324 uzgajivača je držalo 6724 krava Holstein pasmine u kontroli mliječnosti. U kontroli rasploda su ih držala 301 proizvođača sa sveukupno 1516 krava.
6 uzgajivača smeđe pasmine je držalo 167 grla u kontroli mliječnosti, dok ih je samo tri bilo u ostalim kod svega dva uzgajivača.
Sve krave crvenog švedskog goveda je bilo u kontroli mliječnosti.

U Vukovarsko-srijemskoj županiji je 2010. godine je bilo 113 posjednika koji su imali 20 i više krava u stadu,a ukupno su brojili 7922 krave. Kao i prijašnjih godina, simentalska i Holstein pasmina su i dalje najpopularnije.

Broj rasplodnih bikova je bio 64, od toga 43 simentalske pasmine i 21 Holstein pasmine. 6 bikova je bilo u prirodnom pripustu.

Ukupan broj krava u Republici Hrvatskoj 2011. godine je iznosio 206 291. U Vukovarsko-srijemskoj županiji je bilo ukupno 15 840 krava.
Broj krava i uzgajivača/stada na obiteljskim gospodarstvima u Vukovarsko-srijemskoj županiji:

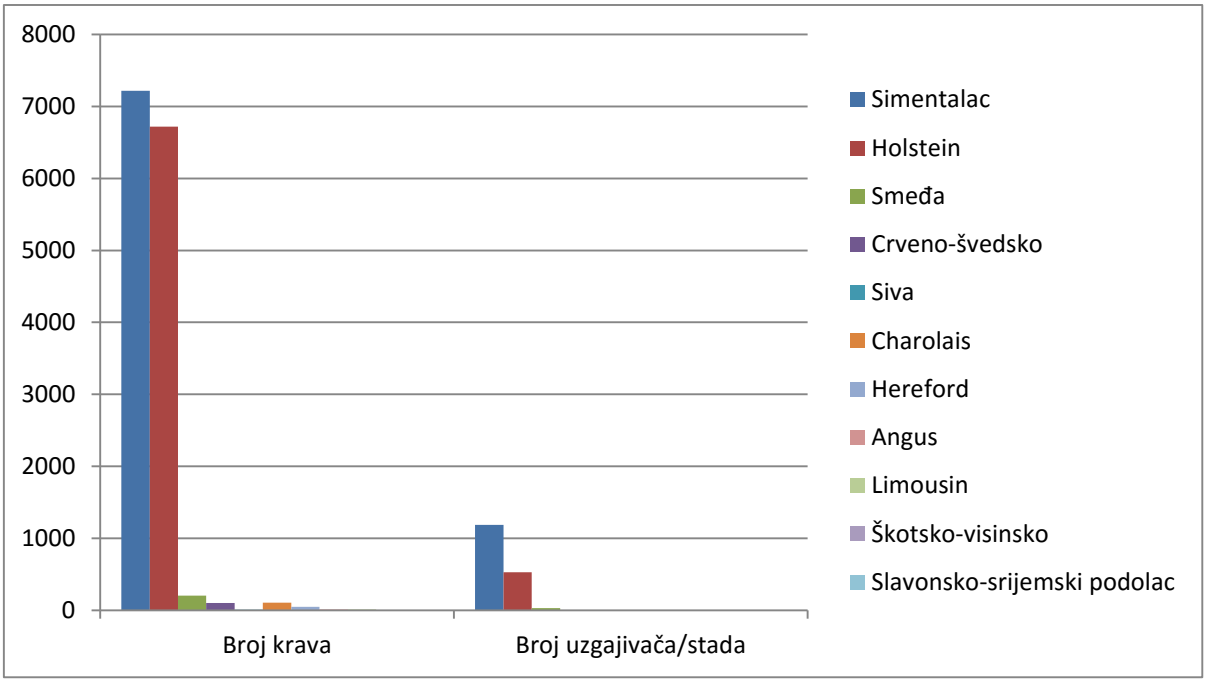
Grafikon 10. Broj krava i uzgajivača/stada na obiteljskim gospodarstvima u Vukovarsko-srijemskoj županiji: u 2011. godini

Broj uzgajivača simentalaca je bio 1305, a broj krava 8180.
Broj uzgajivača Holsteina je bio 588, a broj krava 7200.
47 uzgajivača smeđe pasmine je držalo 256 krava.
Crveno-švedsko govedo je držala su tri uzgajivača sa sveukupno 104 krave.
Jedan su držao 8 krava Angus pasmine. Jedan uzgajivač je imao stado od 51 krave Hereford pasmine. Pojavila se i pasmina škotskog visinskog goveda kod jednog uzgajivača koji je imao 6 krava.
Broj simentalaca u kontroli mliječnosti je bio 4917, a broj uzgajivača 465, dok ih je u kontroli rasploda 840 koji su držali sve skupa 3263 krava.
400 uzgajivača je držalo 6566 krava Holstein pasmine u kontroli mliječnosti. U kontroli rasploda su ih držala 188 proizvođača sa sveukupno 634 krave.
34 uzgajivača smeđe pasmine su držala 235 grla u kontroli mliječnosti, a njih 13 je imalo 21 grlo u ostalim. Sva grla crvenog švedskog su bila u kontroli mliječnosti.

U Vukovarsko-srijemskoj županiji je 2011. godine je bilo 99 posjednika koji su imali 20 i više krava u stadu,a ukupno su brojili 7439 krava. Kao i prijašnjih godina, simentalska i Holstein pasmina su i dalje najpopularnije.

Broj rasplodnih bikova u naša četiri centra za osjemenjivanje je bio 67, od toga 49 simentalske pasmine i 18 Holstein pasmine. 8 bikova je bilo u prirodnom pripustu na području naše županije 2011. godine.

Ukupan broj krava u Republici Hrvatskoj 2012. godine je iznosio 191 354. U Vukovarsko-srijemskoj županiji je bilo ukupno 14 549 krava. Broj stada je iznosio 1254.
Broj krava i uzgajivača/stada na obiteljskim gospodarstvima u Vukovarsko-srijemskoj županiji:

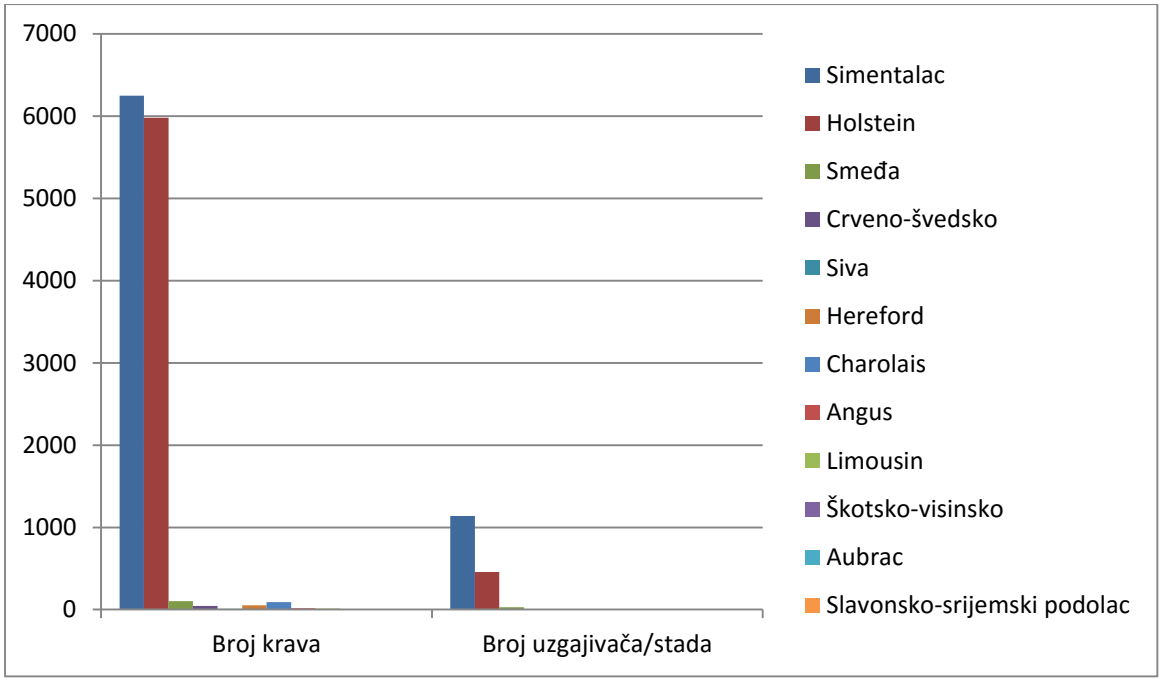
Grafikon 11. Broj krava i uzgajivača/stada na obiteljskim gospodarstvima u Vukovarsko-srijemskoj županiji: u 2012. godini

Broj uzgajivača simentalaca je bio 1186, a broj krava 7219.
Broj uzgajivača Holsteina je bio 527, a broj krava 6720.
Krava smeđe pasmine je bilo 202, a broj stada je bio 30.
Crveno-švedsko govedo je držala su tri uzgajivača i brojala 100 krava.
Siva pasmina je brojala 10 krava kod 4 različita vlasnika.
Jedan uzgajivač Hereford pasmine je imao u stadu 49 krava.
Pet uzgajivača Charolais pasmine je brojalo 106 krava.
11 krava Angus pasmine je bilo u jedinom stadu na prostoru županije.
Jedan uzgajvač je imao 12 krava Limousin pasmine, jedan dvije krave škotskog-visinskog goveda i samo jedan primjerak slavonsko-srijemskog podolca.
Broj simentalaca u kontroli mliječnosti je bio 4883, a broj uzgajivača 575, dok ih je u kontroli rasploda 611 koji su držali sve skupa 2336 krava.
371 uzgajivač je držao 6143 krave Holstein pasmine u kontroli mliječnosti. U kontroli rasploda ih je držalo 156 proizvođača sa sveukupno 577 krava.

22 uzgajivača smeđe pasmine su držala 184 grla u kontroli mliječnosti, a njih 8 je imalo 18 grla u ostalim. S93 grla crvenog švedskog je bilo u kontroli mliječnosti, a sedam u ostalim.
Siva pasmina je imala 7 krava kod tri vlasnika u kontroli mliječnosti i 3 krave u ostalima.

U Vukovarsko-srijemskoj županiji je 2012. godine je bilo 89 posjednika koji su imali 20 i više krava u stadu,a ukupno su brojili 8108 krava. Kao i prijašnjih godina, simentalska i Holstein pasmina su i dalje najpopularnije.
Broj rasplodnih bikova u naša četiri centra za osjemenjivanje je bio 61, od toga 44 simentalske pasmine i 17 Holstein pasmine. 9 bikova je bilo u prirodnom pripustu na području naše županije 2012. godine.

Ukupan broj krava u Republici Hrvatskoj 2013. godine je iznosio 180 946. U Vukovarsko-srijemskoj županiji je bilo ukupno 12 631 krava. Broj stada je iznosio 1166.
Broj krava i uzgajivača/stada na obiteljskim gospodarstvima u Vukovarsko-srijemskoj županiji:

Grafikon 12. Broj krava i uzgajivača/stada na obiteljskim gospodarstvima u Vukovarsko-srijemskoj županiji: u 2013. godini

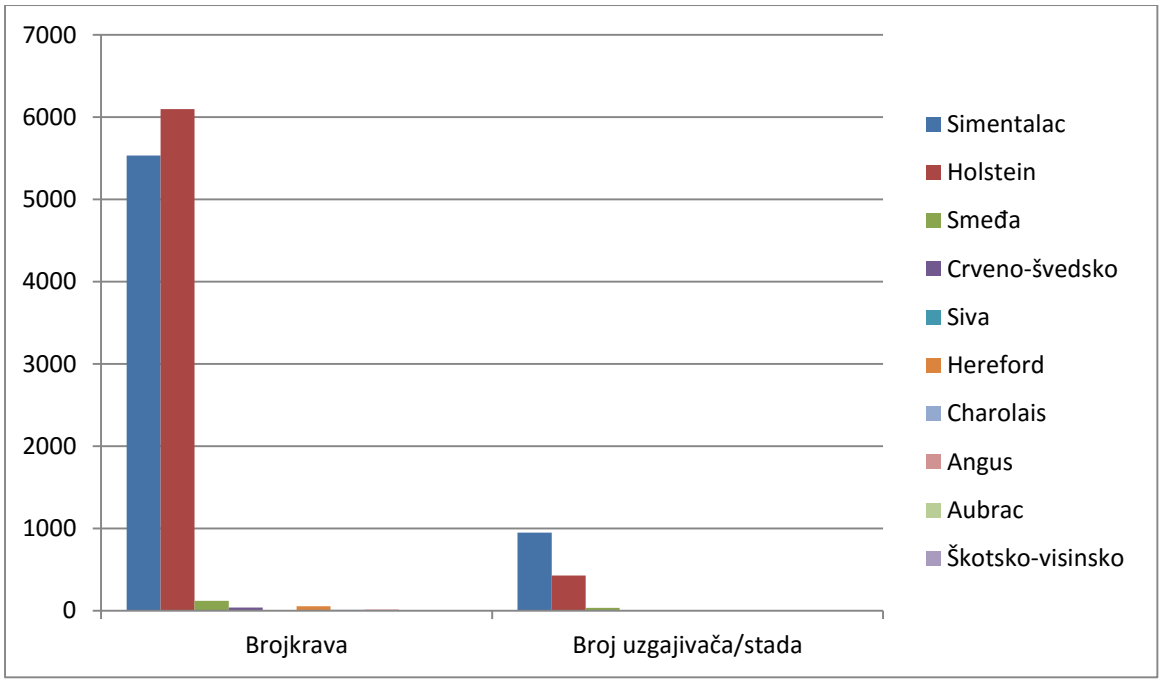
Broj uzgajivača simentalaca je bio 1138, a broj krava 6249.
Broj uzgajivača Holsteina je bio 456, a broj krava 5981.
Krava smeđe pasmine je bilo 104, a broj stada je bio 29.
Crveno-švedsko govedo je držala su tri uzgajivača i brojala 45 krava.
Siva pasmina je brojala 8 krava kod 4 različita vlasnika.
Dva uzgajivača Hereford pasmine su imala u stadu 52 krave.
Četiri uzgajivača Charolais pasmine je brojalo 93 krava.
16 krava Angus pasmine je bilo u jedinom stadu na prostoru županije.

Dva uzgajvača su imala 14 krava Limousin pasmine, jedan dvije krave škotskog-visinskog goveda, jedan primjerak slavonsko-srijemskog podolca, kao i pasmine Aubrac.

Broj simentalaca u kontroli mliječnosti je bio 4222, a broj uzgajivača 456, dok ih je u kontroli rasploda 682 koji su držali sve skupa 2027 krava.
277 uzgajivača je držao 5637 krave Holstein pasmine u kontroli mliječnosti. U kontroli rasploda ih je držalo 179 proizvođača sa sveukupno 344 krava.
22 uzgajivača smeđe pasmine su držala 94 grla u kontroli mliječnosti, a njih 7 je imalo 10 grla u ostalim. 45 grla crvenog švedskog je bilo u kontroli mliječnosti.
Siva pasmina je imala 6 krava kod tri vlasnika u kontroli mliječnosti i dvije krave u ostalima.

U Vukovarsko-srijemskoj županiji je 2013. godine je bilo 73 posjednika koji su imali 20 i više krava u stadu,a ukupno su brojili 7268 krava. Tradicija se nastavlja, simentalska i Holstein pasmina su i dalje najpopularnije.
Broj rasplodnih bikova u naša četiri centra za osjemenjivanje je bio 72, od toga 58 simentalske pasmine, 12 Holstein pasmine i 2 smeđe pasmine. 6 bikova je bilo u prirodnom pripustu na području naše županije 2013. godine.

Ukupan broj krava u Republici Hrvatskoj 2014. godine je iznosio 178 827. U Vukovarsko-srijemskoj županiji je bilo ukupno 11 970 krava. Broj stada je iznosio 1034.
Broj krava i uzgajivača/stada na obiteljskim gospodarstvima u Vukovarsko-srijemskoj županiji:

Grafikon 13. Broj krava i uzgajivača/stada na obiteljskim gospodarstvima u Vukovarsko-srijemskoj županiji: u 2013. godini

Broj uzgajivača simentalaca je bio 949, a broj krava 5534.
Broj uzgajivača Holsteina je bio 427, a broj krava 6098.
Krava smeđe pasmine je bilo 119, a broj stada je bio 32.
Crveno-švedsko govedo je držala su tri uzgajivača i brojala 37 krava.
Siva pasmina je brojala 7 krava kod 4 različita vlasnika.
Dva uzgajivača Hereford pasmine su imala u stadu 53 krave.
Fva uzgajivača Charolais pasmine je brojalo 12 krava.
15 krava Angus pasmine je bilo u jedinom stadu na prostoru županije.
Pasmine škotsko-visinskog i Aubrac su bile zastupljene sa samo jednim primjerkom.

Broj simentalaca u kontroli mliječnosti je bio 3938, a broj uzgajivača 387, dok ih je u kontroli rasploda 562 koji su držali sve skupa 1596 krava.
255 uzgajivača je držao 5775 krave Holstein pasmine u kontroli mliječnosti. U kontroli rasploda ih je držalo 172 proizvođača sa sveukupno 323 krava.
27 uzgajivača smeđe pasmine su držala 110 grla u kontroli mliječnosti, a njih 5 je imalo 9 grla u ostalim kontrolama. 37 grla crvenog švedskog je bilo u kontroli mliječnosti.
Siva pasmina je imala 6 krava kod tri vlasnika u kontroli mliječnosti i jednu kravu u ostalim kontrolama.

U Vukovarsko-srijemskoj županiji je 2014. godine je bilo 61 posjednika koji su imali 20 i više krava u stadu,a ukupno su brojili 7108 krava. Tradicija se nastavlja, simentalska i Holstein pasmina su i dalje najpopularnije.
Broj rasplodnih bikova u naša četiri centra za osjemenjivanje je bio 58, od toga 40 simentalske pasmine, 16 Holstein pasmine i 2 smeđe pasmine. 3 bika su bila u prirodnom pripustu na području naše županije 2013. godine.

6. ZAKLJUČAK

Na temelju prikazanih rezultata u ovom radu može se reći kako je stanje u govedarstvu Republike Hrvatske poprilično zabrinjavajuće. Ovakav zaključak temelji se na brojkama koje pokazuju kako je od 2006. do 2014. godine broj krava imao trend pada s 231.633 na 178.827 krava. Jedino razdoblje kada je zabilježeno povećanje je bilo u 2006. godini. Tada je broj iznosio 241.084 krave. Iz godine u godinu, broj krava opada, posebice zadnjih nekoliko godina, kada je pad sve izraženiji.

Također se može zaključiti kako postoje i neki pozitivni trendovi, a oni se odnose na povećanje veličine stada. Kroz deset promatranih godina povećala se njihova prosječna veličina. Tako je 2005. godine, prosječno stado je brojilo 10,1 kravu dok se kontinuirano nije popelo na 17,5 krava u prosjeku 2014. godine. Stada u kontroli mliječnosti su se kontinuirano smanjivala od 2008. godine. Broj krava u kontroli mliječnosti u 2014. godini je iznosio 100.871. Vukovarsko-srijemska županija je pak imala 9.895 krava u kontroli mliječnosti. S tom brojkom smo zauzeli četvrto mjesto u Republici Hrvatskoj po broju krava u kontroli mliječnosti. Prema ukupnom zbroju krava zauzimamo tek šesto mjesto u Republici Hrvatskoj s 11.970 krava. Ono što je s jedne strane pozitivan podatak, a s druge pak negativan je to da smo s brojkom od 1.034 stada tek deseti u Hrvatskoj. Pozitivno je to što ta brojka sugerira da u županiji postoji još uvijek dosta uzgajivača čija stada broje dvoznamenkasti broj krava. Negativna strana te brojke je što ona vrlo zorno prikazuje kako u našoj županiji sve manje ljudi drži grla za vlastite potrebe, te da mala stada kontinuirano i nezadrživo izumiru.

Broj grla mesnih pasmina u našoj županiji ne zauzima bitan postotak sveukupnog broja krava, međutim riječ je o relativno stabilnom broju koji nije previše varirao tokom proteklog desetljeća.

Stanje u govedarstvu na području Vukovarsko-srijemske županije je tokom posljednjih deset godina variralo i od solidnog da vrlo lošeg, pa čak u nekim trenucima i alarmantnog. Mjere resornog Ministarstva i agrarne politike i kompletnog programa su utjecala na veliki godišnji pad broja grla koji se prije par godina kontinuirano ponavljao. Danas je on sveden na jedan pristojan postotak, ali do rasta još nismo stigli kako na razini naše županije tako niti na razini Republike Hrvatske. Ono što se može okarakterizirati kao vrlo pozitivno je uvođenje banke gena domaćih životinja, sustavno praćenje broja i kvalitete stoke, inzistiranje na obrazovanju uzgajivača, te selekcioniranje kvalitetnih grla koja se kvalitetom mogu uspoređivati s onima iz zemalja Europske unije. Mnogo različitih faktora se mora poklopiti kako bi se dogodio porast kompletnog govedarstva što u ovom trenutku nije posve jasno kada se može očekivati. No, ukoliko do toga dođe, za povjerovati je da će naše govedarstvo ima budućnost. Isto kao što je plodna zemlja nekakav sinonim za našu županiju, tako je i kvalitetna krava temeljno povezana uz slavonskog seljaka i bila bi velika šteta ukoliko bismo dozvolili propast jednog tako značajnog temelja županijskog i državnog gospodarstva.

7. POPIS LITERATURE

1. Mijić, P. (2013): Osobine mliječnosti simentalca. Zbornik predavanja "100 godina organiziranog uzgojno selekcijskog rada u stočarstvu Hrvatske 1913.-2013." Ur. Vesna Bulić. Sveti Ivan Žabno, 15.06.2013. godine., str. 39-44.
2. Uremović, Z. (2004): Govedarstvo. Hrvatska mljekarska udruga, Zagreb.
3. ***Stanje stočarstva u Vukovarsko-srijemskoj županiji, Upravni odjel za poljoprivredu, šumarstvo i razvitak seoskog prostora, Vukovar, 2009. godina.
4. *** Godišnja izvješća HPA od 2005. do 2014. godine (on-line: 20. 11. 2015., www.hpa.hr,.)

8. SAŽETAK

Govedarstvo u našoj županiji ima dugu tradiciju i veliku važnost kako korz povijest tako do dan danas. Neraskidivo je povezano ne samo sa običajima i kulturom gospodarstva u našoj županiji nego bismo mogli reći da je ono jedan sastavni temelj poimanja seljaka i naše županije kao oglednog primjera onoga što Slavonija jest. Stanje nije najbolje, daleko od toga, dapače, no ono što je bitno je da se to uočilo i da se problem pristupa studiozno i daje mu se potrebna pažnja kako bi se situacija što prije popravila. Samo obrazovanje i ulaganje mogu donijeti razvitak i oživiti govedarstvo u Vukovarsko-srijemskoj županiji. Nadamo se da će to vrijeme što prije doći, te da ćemo moći zatvoriti ovu eru u kojoj je govedarstvo doživjelo niz teških udaraca sa svih strana.

9. SUMMARY

Cattle in our county has a long tradition and great importance through history so to this day. Is inextricably linked not only with the customs and culture of the economy in our county, but we can say that it is a component basis notion of farmers and our county as an ideal of what Slavonia is. The situation is not the best, far from it, indeed, but what is important is that it noticed that the problem of access to meticulously and gives it the necessary attention to the situation as soon as possible to repair. Only education and investment can bring development and revive cattle in Vukovar-Srijem County. We hope that the time will soon come and we will be able to close this era in which the cattle suffered a series of heavy blows from all sides.

10. POPIS SLIKA

Slika 1.	Bik simentalske pasmine …….	**6**
Slika 2.	Krava simentalske pasmina …….	**6**
Slika 3.	Bik Holstein pasmine goveda …….	**7**
Slika 4.	Krava Holstein pasmine …….	**7**
Slika 5.	Krava smeđe pasmine goveda …….	**8**
Slika 6.	Bik smeđe pasmine goveda …….	**8**
Slika 7.	Krava sive pasmine goveda …….	**9**
Slika 8.	Bik sive pasmine goveda …….	**9**
Slika 9.	Krava crvenog švedskog goveda ……	**9**
Slika 10.	Bik pasmine Hereford ……..	**10**

11. POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1.	Broj krava i uzgajivača/stada na obiteljskim gospodarstvima u Vukovarsko-srijemskoj županiji: u 2006. godini ……	11
Grafikon 2.	Broj uzgajivač s 20 i više krava u 2006. godini ……..	12
Grafikon 3.	Broj krava i uzgajivača/stada na obiteljskim gospodarstvima u Vukovarsko-srijemskoj županiji: u 2007. godini ……	13
Grafikon 4.	Broj uzgajivač s 20 i više krava u 2007. godini ……..	14
Grafikon 5.	Broj krava i uzgajivača/stada na obiteljskim gospodarstvima u Vukovarsko-srijemskoj županiji: u 2008. godini ……	15
Grafikon 6.	Broj uzgajivač s 20 i više krava u 2008. godini ……..	16
Grafikon 7.	Broj krava i uzgajivača/stada na obiteljskim gospodarstvima u Vukovarsko-srijemskoj županiji: u 2009. godini ……	17
Grafikon 8.	Broj uzgajivač s 20 i više krava u 2009. godini ……..	18
Grafikon 9.	Broj krava i uzgajivača/stada na obiteljskim gospodarstvima u Vukovarsko-srijemskoj županiji: u 2010. godini ……	19
Grafikon 10.	Broj krava i uzgajivača/stada na obiteljskim gospodarstvima u Vukovarsko-srijemskoj županiji: u 2011. godini ……	20
Grafikon 11.	Broj krava i uzgajivača/stada na obiteljskim gospodarstvima u Vukovarsko-srijemskoj županiji: u 2012. godini ……	21
Grafikon 12.	Broj krava i uzgajivača/stada na obiteljskim gospodarstvima u Vukovarsko-srijemskoj županiji: u 2013. godini ……	22
Grafikon 13.	Broj krava i uzgajivača/stada na obiteljskim gospodarstvima u Vukovarsko-srijemskoj županiji: u 2013. godini ……	23

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku

Poljoprivredni fakultet u Osijeku

Završni rad

Stanje u govedarstvu u Vukovarsko-srijemskoj županiji u razdoblju od 2006. do 2015. godine

Condition of cattle in the Vukovar-Srijem County in the period from 2006 to 2015

Igor Stjepanović

Sažetak

Govedarstvo u našoj županiji ima dugu tradiciju i veliku važnost kako korz povijest tako do dan danas. Neraskidivo je povezano ne samo sa običajima i kulturom gospodarstva u našoj županiji nego bismo mogli reći da je ono jedan sastavni temelj poimanja seljaka i naše županije kao oglednog primjera onoga što Slavonija jest. Stanje nije najbolje, daleko od toga, dapače, no ono što je bitno je da se to uočilo i da se problem pristupa studiozno i daje mu se potrebna pažnja kako bi se situacija što prije popravila. Samo obrazovanje i ulaganje mogu donijeti razvitak i oživiti govedarstvo u Vukovarsko-srijemskoj županiji. Nadamo se da će to vrijeme što prije doći, te da ćemo moći zatvoriti ovu eru u kojoj je govedarstvo doživjelo niz teških udaraca sa svih strana.

Ključne riječi: govedarstvo, krava, Vukovarsko-srijemska županija

Summary

Cattle in our county has a long tradition and great importance through history so to this day. Is inextricably linked not only with the customs and culture of the economy in our county, but we can say that it is a component basis notion of farmers and our county as an ideal of what Slavonia is. The situation is not the best, far from it, indeed, but what is important is that it noticed that the problem of access to meticulously and gives it the necessary attention to the situation as soon as possible to repair. Only education and investment can bring development and revive cattle in Vukovar-Srijem County. We hope that the time will soon come and we will be able to close this era in which the cattle suffered a series of heavy blows from all sides.

Key words: cattle, cow, Vukovar-Srijem County